

<http://grups.blanquerna.url.edu/antropologiacultural/inici.htm>

30.09.05

I. CULTURA I DIFERÈNCIA

L'Antropologia neix quan algú s'interessa per cultures que no són la seva pròpia.

Neix a finals del s.XIX xq Occident reconeix que hi ha altres cultures i es fa preguntes sobre aquestes.

Reconèixer que hi ha altres cultures significa que: la pròpia no és la única i que potser no és la més normal.

L'Antropologia va de la mà dels conflictes xq ens preguntem. Un veu que hi ha cultures diferents quan se les troba al davant.

En una mateixa cultura actuem més o menys igual, i creiem que és la única manera de comportar-nos; és quan ens trobem una altra cultura que ens plantejem si la nostra és la normal.

Veiem que una persona és d'una altra cultura quan parla un idioma diferent al nostre.

- ¿Què diem nosaltres de les altres cultures? Saber quin és el discurs que utilitzem quan ens trobem davant d'una altra cultura.

Conceptes:

- **INTERCULTURITAT**: dues cultures es troben i s'enriqueixen. Trobada, comprensió mútua. Normalment no és així i llavors apareix la
- **ACULTURACIÓ**: on una cultura és més forta que l'altra, és una relació de dominació. Els dominadors són les cultures occidentals. Ex: la colonització. Les cultures que pateixen la colonització són les que pateixen aculturació.

vídeo The Relic (1997) P.HYAMS

Aquest vídeo és interessant ja que mostra un ritual Xamànic (tenen unes característiques pautades). Una persona que fa un viatge espiritual gràcies a drogues i allà té unes experiències. Torna del viatge i quan es desperta explica el que ha vist que normalment serveix per reafirmar la seva manera de viure.

En una pel·lícula algú ens explica com és la vida, com ens hem de prendre la vida. La peli és en si mateix un ritual xamànic, xq ens reafirma la nostra manera de veure altres cultures.

Pel que fa al contacte amb altres cultures, la peli fa una lectura negativa: l'antropòleg es contamina i llavors es torna dolent x la seva societat. Una persona que menysprea el contacte amb altres cultures, una científica, restaura l'ordre.

El contacte entre dues cultures genera una contaminació/hibridació i ala pel·lícula és un perill. La peli intenta mantenir la puresa de la cultura, si no es mantenen pures sorgeixen monstres. S'han de mantenir les cultures separades.

És un discurs polític. La peli ens mostra tota l'estona oposicions, una cultura primitiva (xamanisme) i la cultura avançada (Chicago), religió i ciència, tradicional i modern. El policia seria un vestigi de cultura

primitiva.

05.10.05

ANTROPOLOGIA

Neix al voltant del s.XIX xq Occident posa en marxa la colonització d'altres territoris (Sud-Amèrica, Àsia i Àfrica). Són cultures diferents a l'europa. Les cultures colonitzades no tenen documents així els historiadors no les poden estudiar, aquestes cultures no tenien escriptura.

Per part d'aficionats es comencen a recollir dades de les cultures. Aquests podien ser missioners, missatgers,... Recollien dades xq estaven en contacte amb aquella cultura (això més tard es convertirà en un mètode).

L'objecte d'estudi serien aquestes cultures sense escriptura sota el poder d'Occident. Es dona una contradicció: el fet d'estudiar una societat colonitzada pot fer desaparèixer aquella cultura, però no la podríem estudiar si no haguessin estat colonitzades.

L'Antropologia va de la mà de la colonització, i per altre banda és molt crítica amb el Colonialisme.

El primer que constatem és la diversitat de cultures, les cultures són diferents. Hi ha tendència a pensar que les cultures inferiors són formes de comportament en relació amb la natura.

És difícil sostenir que hi ha cultures superiors i inferiors. Totes les cultures són iguals, hi ha una diversitat de cultures.

La segona dificultat és un cert menyspreu cap a les altres cultures. Diem menys desenvolupades, sense escriptura, pobles primitius.

L'Antropologia clàssica és aquella que estudia als pobles primitius a través de la recollida de dades insitu.

S.XX-XXI: es quedaven sense objecte d'estudi. Llavors es va redefinir l'objecte d'estudi. Estudiar els que tenen una cultura diferent a la nostra, estudiar a l'Altre (el que no és com jo). Aquest serà finalment l'objecte d'estudi. El mètode és la recollida directa de dades, de pròpia mà.

De la pregunta ¿què estrany que em sembla això? neix l'antropologia.

Hi ha un mètode participatiu, és a dir, mantenir contacte amb el grup.

Les dades que es recullen són qualitatives, la perspectiva és holística (total), des de tots els punts de vista.

Dos mètodes:

- treball de camp: té una tècnica que es diu observació participant
- mètode comparatiu: el feia servir la primera escola d'antropologia.

Els dos mètodes es contradiuen.

L'objectiu d'aquesta disciplina és saber les semblances i diferències entre cultures i què ho provoca.

Característiques de l'Antropologia

- deixar de fer judicis sobre les altres cultures

- remei contra l'etnocentrisme
- el que acabarem fent és mirar com vivim nosaltres

–3.000.000 –600.000 –500.000 –150.000 –4.000 –3.000 –2.000 –1.000

Australopithecus Homo erectus Homo Escripura Grècia Roma

Sapiens

HISTÒRIA DE L'ANTROPOLOGIA

1a. Escola d'antropologia: Els EVOLUCIONISTES

(1850–1910) Dóna particularitats pròpies a aquesta disciplina i la diferencia de les altres. L'objecte d'estudi és la cultura, es preocupen per la cultura. Parteixen de la idea que tots els homes neixen iguals, el que els diferencia és la cultura. Per a ells la biologia no diu res. Ells proposen que el progrés en les cultures ha estat més lent o més ràpid i per això són diferents. El progrés és única, totes les cultures passen pels mateixos estadis.

Diuen que la seva cultura és la més desenvolupada, la occidental (la europea), x ells és la primera.

Utilitzen el mètode comparatiu. Agafen dades de viatgers, missioners, persones que hagin estat en contacte amb altres cultures. És informació de costums, creences, manera de menjar,... Agafen aquestes dades i les comparen amb les seves i busquen les semblances i diferències.

Etnografia: quan es recullen les dades, els evolucionistes deixen que ho facin els altres.

Etnologia: és el nom francès de l'antropologia.

Alguns evolucionistes d'interès són:

- **E.B. TYLOR**: Cultura primitiva (1871). és un dels primers en definir la cultura és aquell tot complex que inclou: creences, costums, hàbits, moral, drets i qualsevol altre hàbit o capacitat adquirits per l'home dins una societat.

Cita tres estadis evolutius:

- El salvatgisme: ANIMISME +
- El barbarisme: POLITEISME simple
- La civilització: MONOTEISME –

Fa una tipologia de creences que inclou dins els estadis:

- Animisme: creença en què totes les coses tenen esperit regides per una força vital anomenada mana
- Politeisme
- Monoteisme

Tylor inventa un sistema però és bastant deductiu.

- **L.H. MORGAN**: La societat primitiva (1877). Segueix a Tylor però ell si que fa treball de camp. Aplica el mètode comparatiu i fa una classificació igual que els estadis evolutius de Tylor. Ell es fixa en la tecnologia.

- El salvatgisme: inferior (del mono a l'home), mitjà (l'home pot parlar, caçadors), superior (invenció fletxa i arc).
- El barbarisme: inferior (invenció ceràmica), mitjà (ramaderia i agricultura) i superior (eines de ferro).
- La civilització: superior (invenció de l'escriptura)

- J. FRAZER: La rama daurada. Ordena la història de la humanitat. Classificació per termes de creences.

- Màgia: quan creu que es pot dominar la natura.
- Religió
- Ciència

Totes tres es donen de manera simultània en una mateixa societat.

2a. PARTICULARISME HISTÒRIC (1910–1930)

- E. BOAS: reacció contra l'evolucionisme. No interessa classificar les cultures sinó conèixer la cultura. No es refia dels missioners i aficionats. Ell va a estudiar les cultures, el mètode és el treball de camp. És un mètode inductiu, diferent al dels Evolucionistes que era deductiu. Ell no va comparar les dades.

Endoculturació: procés d'adaptació d'una cultura a una altra. L'home s'integra a la cultura on viu.

7.10.05,12.10.05,14.10.05,19.10.05

21.10.05

- **Diversitat, diferència i distinció**

Diversitat Cultural:

Podem establir dos tipus d'explicacions:

- Naturalista: pren conceptes de la natura
- Culturalista: pren conceptes culturals

Nivell

Naturalista

Culturalista

Societat intergrup

RAÇA

ÈTNIA

Societat intragrupal

SEXE

GÈNERE

Societat individual

INSTINT

CONDUCTA APRESA

Aquests són els conceptes que permetien explicar perquè no tots els humans tenim la mateixa cultura.

El professor defensa l'opció culturalista i farà una crítica a l'opció naturalista. Tots els antropòlegs esta d'acord en què una opció culturalista explica la diversitat cultural.

- ♦ RACA: agafem tota la humanitat i fem grups a partir de criteris evidents, criteris físics. Podem fer tres grans grups: raça blanca, negra i groga; també per color i forma del cabell, la forma del nas,... Dins de cada grup se'n poden fer subgrups:

nòrdica mediterranis

Raça blanca europea

hindoafgana

Com a classificació està bé, però tindria la mateixa utilitat fer grups d'humans segons el peu que calcen.

La tipologia racial no té cap servei ni utilitat. La diferència biològica entre un negre i un blanc és un insignificant 0,01%. Tenim un tronc comú que és l'homo sapiens, De races humanes només se'n parla d'una, homo sapiens.

La raça estableix una relació entre característiques físiques i manera de comportar-se.

El concepte de raça s'utilitza moltes vegades per diferenciar grups pel nivell que tenen RACISME. El racisme serveix per justificar formes de discriminació.

Declaració UNESCO 1981 La teoria sobre el concepte de raça és una justificació del racisme,...

ETNOCENTRISME: prové del concepte ètnia; igual com racisme serveix per justificar la discriminació; aquest concepte diu que hi ha cultures superiors i altres d'inferiors.

- ♦ SEXE: des del punt de vista biològic: home i dona. L'opció naturalista és simple i visual. Des del punt de vista del sexe no podem distingir maneres diferents de comportament o personalitats.
- ♦ GÈNERE: fa referència a diferències de conducta que socialment són atribuïdes al sexe. El gènere diu que les dones tenen un comportament i els homes un altre. S'ha de tenir en compte l'educació que han rebut els homes i dones.

26.10.05

28.10.05

Exemples per situar conceptes:

- *El Congo*: exemple aclaridor x entendre els conceptes anteriors.

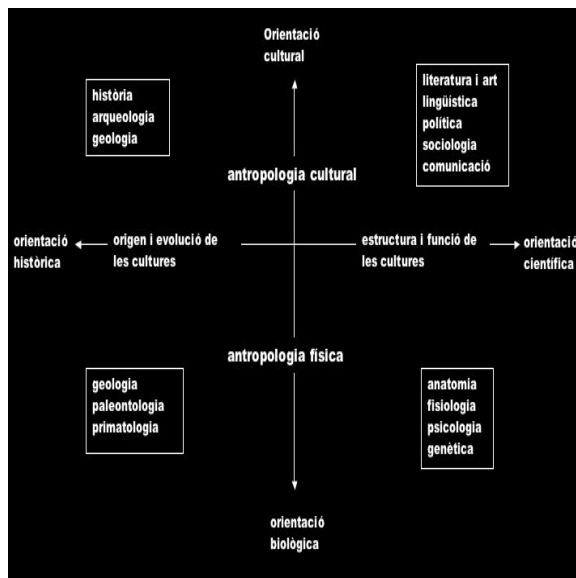
¿Quina idea tenim els europeus del Congo?

Ens imaginem un lloc fosc, primitiu, salvatge. Els europeus arriben al Congo al s.XV, es troben el rei del Congo, una monarquia centralitzada, el rei té tots els poder del país a les seves mans. Tenien una situació política i econòmica semblant a la europea. Les primeres relacions són d'iguals a iguals.

Al s.XIX hi ha la colonització per part dels belgues del Congo, de sobte la idea que ens ve del Congo és que és un país sense cap mena de cultura, primitiu, salvatge i que els europeus tenen la obligació de civilitzar, cristianitzar. El primitivisme del Congo és el que ens convé creure.

Llibre: El cor de les tenebres és un discurs convenient pel poder colonial.

- *Comentaris sobre etnocentrisme i aculturació (Power Point) Tintín al Congo*

02.11.05

04.11.05

2. El problema de la definició de Cultura

Natura / Cultura

cultivada arts plàstiques

sentit no antropològic alta cultura ciència

èlit literatura

teatre

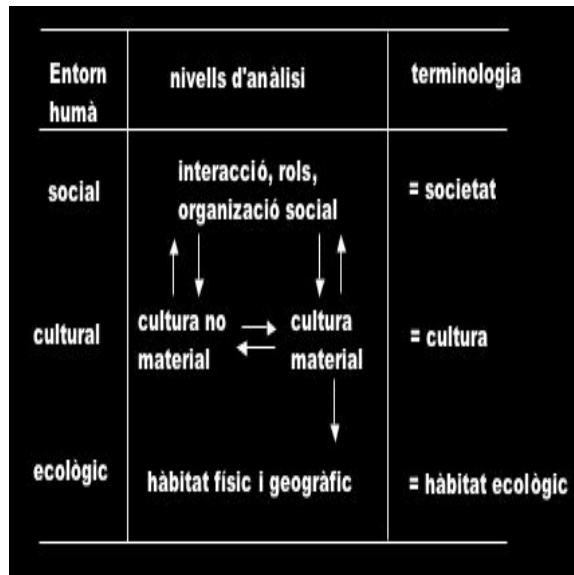
AV – cinema

la cultura de masses

i la cultura popular

posa en crisi això.

Des del punt de vista antropològic, la Cultura seria tot el que no és Natura.

Debat: El que és natural i el que és cultural?

Establir el límit entre natura i cultura és molt difícil, xq acabem confonent la cultura amb allò natural. Tenim les normes tan assimilades que ens és molt difícil assimilar què en ve d'herència natural i què ens ve d'herència social.

– 1a definició de CULTURA lligada a la societat:

La relació entre la cultura i el grup social és un concepte tb molt important. La cultura és que adquirim vivint en un grup. Sense cultura no hi ha grup i sense grup no hi ha cultura. Aquest aspecte té una dimensió ideològica molt potent. La Cultura és construeix d'una manera intersubjectiva on els subjectes creen.

– 2a definició de CULTURA:

És una definició del s.XIX la Cultura és un núvol que està per sobre nostre, els individus formen part d'una societat que està a sota i la cultura cau sobre nostre i ens defineix com som. És una definició nacionalista. Aquesta definició es feia servir al Fòrum 2004. S'utilitzava en política i economia.

– 3a definició de Cultura per LÉVI-STRAUSS:

Era un gran antropòleg i diu que al moment de néixer venim preparats per rebre qualsevol cultura; en podríem adquirir qualsevol de les que existien o existeix a la Terra. Finalment podem adquirir-ne una de manera íntegra però això suposa una limitació. Això implica una mena de ferida xq és una limitació inevitable.

– 4a definició de Cultura per CLIFFORD GEERTZ:

Defineix la cultura com una diversitat. El que varia en l'espai i el temps és la cultura i el que es manté intacte en el temps i l'espai és natura. Segons aquesta idea seria fàcil determinar què és cultura i què és natura.

També diu que el nen quan neix és l'animal que té menys capacitats de viure. L'home neix molt indefens xq necessita un aprenentatge cultural per poder sobreviure. Això té a veure amb el que diu Lévi-Strauss de la inversió.

La norma cultural universal és: la prohibició de l'incest.

Tenint en compte el que diu Geertz de la Cultura, diríem que la cultura és al mateix moment un regal. La cultura és el que ens permet sobreviure.

– **5a definició de Cultura per TYLOR:**

És de 1871 i diu : la cultura o civilització és aquell tot complex que inclou: creences, costums, hàbits, moral, drets i qualsevol altre hàbit o capacitat adquirits per l'home dins una societat.

En referència a aquesta definició podem deduir que: la cultura s'hereta generació rere generació, xq tant es perpetua. La cultura és social, no és genètica i és compartida per un grup social.

L'ENDOCULTURACIÓ / ENCULTURACIÓ és el procés d'adquisició de la pròpia cultura en el grup social de naixement.

ACULTURACIÓ: és el contrari; és el procés de pèrdua de la pròpia cultura quan hi ha dominació d'una cultura estrangera.

– individual

Concepte fonamental IDENTITAT

– col·lectiva

La cultura forma identitats.

– **Característiques de la Cultura:**

1.– la cultura és universal però al mateix temps és particular.

Universal: xq tots els grups socials tenen cultura.

Particular: xq les característiques del grup són particulars d'aquell grup i diferents de les dels altres.

2.– és molt estable (fixa) i és molt dinàmica. La cultura es modifica a una velocitat molt lenta; té modificacions constants, subtils, poc duradores.

3.– la cultura determina a l'home i al mateix temps l'home té una gran llibertat dins la cultura.

Visionat HAIR de 1978

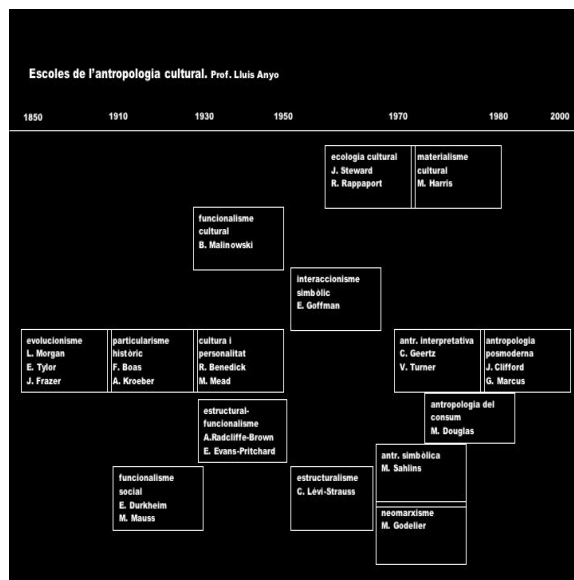
Els hem identificat com a hippies per la lletra de la cançó, per la manera de vestir, x la coreografia sexual,... Això és un estil de vida que ens informa d'un subgrup dins un tipus de cultura.

La construcció del grup és fa per mitjà de símbols: el vestuari, llenguatge, estils de vida,...

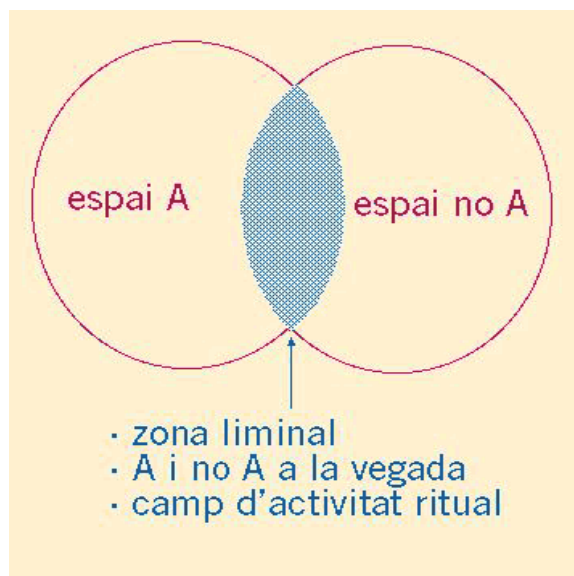
Això és el que s'assembla més a la cultura humana: és un conjunt de símbols. Nosaltres fem servir tres

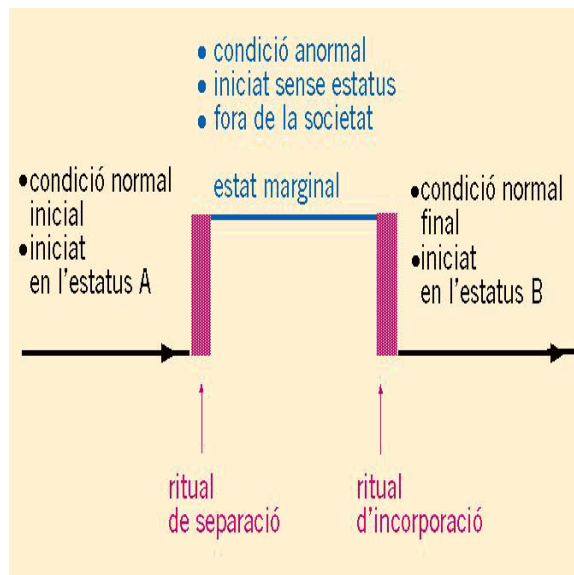
sistemes simbòlics lingüístics. Tenim tres signes que són significants lligats a un significat.

9.11.05

3. Cultura i complexitat:

11.11.05

II. MÈTODES QUALITATIUS PER A L'ANÀLISI DE LA CULTURA

• Etnografia i treball de camp

Observacions per fer el treball de curs:

Els antropòlegs del s.XIX no fan estudis de camp, recullen dades a través d'amateurs.

Després els antropòlegs s'adonen que per fer un treball seriós, han de recollir ells les dades. I comencen a construir un estil de mètode etnogràfic.

- 3 característiques fonamentals d'aquest mètode:
- diàleg: es basa en l'observació i també amb el diàleg amb aquesta realitat. Parlar amb la gent que vols estudiar.
- proximitat/distància: per fer bé una etnografia necessitem una certa proximitat per estudiar-los però també hem de tenir en compte que no anem a fer amics sinó a fer un treball.
- intensitat: treball intens en el temps, energia. Demana molta dedicació i temps.

- ◆ Fases del mètode:
- ◆ Plantejament inicial: del problema, temes i hipòtesi.

El primer que hem de fer és plantejar-nos els objectius, la millor manera és preguntant-se (hipòtesi) tot i que és difícil xq el coneixement del tema estudiar és deficitari.

Implica fer-se preguntes: què volem saber del que volem estudiar. Per això hem de tenir un coneixement mínim del que volem estudiar, ho podem aconseguir a través de la lectura de publicacions i informació.

- ◆ Recollida d'informació:

Hi ha tres tècniques de recollida de dades:

- ◆ **Observació participant i diari de camp:**

◊ Observació participant: per això hem de tenir en compte:

- com accedir al grup que volem estudiar. La millor manera és tenir un padrí, algú que ens obri les portes, un avalador. Aquest pot ser: una figura institucional.
- si hem de fer una investigació secreta o no? es pot fer secreta ja que les dades seran més fiables. Dir-ho d'entrada ens pot tancar les portes. La manera més convenient és entrar dient sempre la veritat.
- mai podem entrar fent judicis d'allò que estudiem.

tenir en compte l'aspecte personal d'un mateix. Si aquest aspecte és convenient o no.

3. Entrevistes en profunditat:

◊ Entrevistes: les fem a persones que estan dins el grup que volem estudiar. Fem entrevistes per:

- treure informació que no veiem a l'observar.
- per contrastar.
- per saber tot allò que no es pot observar.

Quan fas una entrevista, aquestes són alhora fàcils i difícils: que la persona parli sense fer-li masses preguntes, són el que es diuen entrevistes en profunditat, ens interessa que la persona parli molt i nosaltres poc.

◊ Documentació: podem dividir els documents que estudiem en:

- doc. personals: són relats que fa una persona concreta sobre ell mateix. Ex: un diari personal,...
- doc. no personal: són en general, propis de les institucions, novel·les, pel·lícules,...

◆ Enregistrament de les dades: Es fa de dues maneres diferents:

- ◊ Notes de camp: vol dir comprar llibreta i boli i amb això prenem nota quan fem el treball de camp. Si fem la investigació secreta, no podem treure el boli i la llibreta a cada moment.
- ◊ Enregistrament audiovisual o auditiu:
- ◊ Anàlisi de les dades: ordenació de les dades: Ordenar les dades. Hem de saber si podrem respondre a les preguntes inicials. Per fer l'anàlisi qualitatiu es divideix en 5 parts que valen tant per fer un treball de camp com per fer un treball bibliogràfic:
- ◊ Lectura: tenim dades escrites o audiovisuals
- ◊ Codificació: vol dir agafar les dades qualitatives i les fragmentem, les identifiquem dins una categoria.
- ◊ Ordenació: d'acord amb la classificació, ordenar les categories.
- ◊ Conclusions: després d'ordenar-les arribem a una conclusió.
- ◊ Verificació: decidir si les conclusions són acceptades o no a partir de la validació d'un expert.
- ◊ Redacció d'un informe: redactar un text o editar un producte audiovisual. Presentar les dades. Quan redactem un informe hem de tenir en compte:
 - Qüestió ètica: informar a la gent que hem estudiat. No publicar res si prèviament no els hi hem ensenyat.
 - El plantejament de l'informe: ens obliga a pensar com el volem escriure. Li

podem donar forma de: història natural, plantejament cronològic, plantejament del general a l'específic, organització temàtica,... Aquestes parts valen tant per fer un treball escrit com per fer un documental o un producte multimèdia.

El mètode etnogràfic és diferent al treball de camp. El treball de camp són els punts 2 i 3.

16.11.05

18.11.05

III. CULTURA, SÍMBOL I COMUNICACIÓ HUMANA

1. Cultura, llengua i representacions socials

Tòtem identificació de l'espècie natural amb el grup social. Pot ser representada per una figura.

tòtem

· DURHEM

Anòmia: És un sentiment de pèrdua de sentit, no tinc res a fer en aquesta vida, jo no faré cap revolució. És un desencant. Es resumeix en l'expressió no sé on vaig.

DURHEM diu que no hi ha cap sèrie de normes per actuar. Podem pensar que hi ha institucions que donen sentit parcial a la vida, xq sinó què fariem.

Agafem les teories de Durhem i seguim endavant. Sembla clar que això de la comunicació de masses funcionarà com a institució per entendre el món, que donin sentit a la nostra vida.

La Cultura per Durhem: amb Durhem deien que les representacions social són el conjunt d'idees, relats que ens expliquen sobre nosaltres mateixos i els altres per entendre el món. Tenen la funció cognitiva. Les normes ens ajuden a actuar bé. Les representacions socials són les explicacions de les normes, les reforça.

Per exemple en la religió hi ha: creences (representacions socials), i rituals (normes).

REPRESENTACIONS SOCIALS CREENCES

CULTURA Religió

NORMES (Accions) RITUAL

Quan Durhem parla de la religió, parla de creences (explicacions) i del ritual (pautes per actuar bé).

Exercici per fer a classe: hi ha manifestacions de la cultura de masses que han donat sentit a la nostra vida. Poden ser novel·les, cançons, pel·lícules. Hem de pensar en quina mesura ens han afectat i què van representar en la societat.

· L'Afroamericà al cinema de Hollywood

¿Com s'ha representat l'afroamericà al cinema de Hollywood? Quina imatge es forma la societat dels negres? Quina representació tenim dels negres? Quin tracte acabem tenint amb ells?

El cinema no ens dóna tot el sentit de la vida, és parcial.

Com es representa l'afroamericà a les pel·lícules de Hollywood?

Es representen xq n'hi ha a la societat. Com és que hi ha negres a la societat? Perquè són esclaus, els actuals negres d'EEUU són descendents dels primers esclaus. No hi havia negres abans, hi havia altres races que van ser aniquilades.

El tràfic d'esclaus va començar al s.XV. L'esclavitud ha existit des de sempre a Àfrica, però aquesta estava integrada dins la societat.

S.XV es dóna la 1a esclavitud per part dels portuguesos, era una esclavitud suau. Però de mica en mica és va fent més dura, xq a Amèrica és necessitava molt mà d'obra.

Amèrica

cotó i cacau esclaus

Europa Àfrica

productes manufacturats

L'esclau és un objecte(mercaderia, no és una persona. Això és important per entendre-ho.

100 milions de negres van ser convertits en esclaus en 4 segles.

La representació que trobem dels negres al cinema comença al s.XX amb aquesta base (esclavitud).

Abolició del tràfic d'esclaus : 1812

Abolició esclavitud: 1865

· Història de la representació de l'afroamericà en el cinema de Hollywood (4)

· Segregació i comicitat: (1910–1940)es representa com algú diferent a nosaltres i que fa riure. El primer exemple és MINSTREL SHOW que eren representacions teatrals còmiques, fetes per personatges coneguts com COOM i aquí són black face (actor blanc amb la cara pintada de negre). El primer exemple surt d'aquesta tradició.

El nacimiento de una nación història de dues famílies després de la Guerra Civil Americana; ens explica els conflictes racials i el naixement del Ku Klux Klan (creada per blancs per defensar-se dels negres). Aquesta pel·lícula va ser prohibida a França.

23.11.05

Veurem com la idea del negre que tenim ve derivada de la representació de l'afroamericà al cinema de Hollywood. La representació va canviant al llarg de la història del cinema i paral·lelament també va canviant la percepció que en té la societat.

El primer exemple Nacimiento de una nació ens explica què passa als inicis del cinema a Hollywood 1a etapa de SEGREGACIÓ I COMICITAT (1910–1940).

Tenim una primera època del que coneixem com RACE FILMS, dirigides, interpretades per negres per a gent negra. Les productores del moment eren la Fostes Photoplay Company (comèdies urbanes) la Lincoln Motion Picture Company (fundada per un actor). No tractaven temes com la discriminació, ignoren els problemes. La única companyia que tracte el tema racial és Micheauy Book & Film Company que tracte temes com la injustícia social. Tots els RACE FILMS són el que en deien all black cast. ¿Què passa amb aquestes companyies? Tenen moltes dificultats per sobreviure ja que la públic al que es dirigeixen és molt limitat.

Aquí estem parlant tota l'estona de prejudicis i estereotips és la imatge que ens creem a través d'una visió, no pas de la realitat.

L'estereotip es pot contrastar amb l'observació de la realitat. El prejudici reforça l'estereotip.

Es fan pelis all black cast produïdes, dirigides i escrites x blancs. Un exemple és: Cabin in the sky (1943). En aquesta peli veiem un estereotip còmic, inculte i molt infantil.

En aquesta època els negres ja no són esclaus, però no s'ha arribat a la igualtat.

· Lluita pels drets civils: (anys 50) La comunitat negra es comença a organitzar per tenir drets civils com poder agafar el mateix autobús o anar a la mateixa escola, per arribar a una integració efectiva. L'exemple és un actor SIDNEY POITIER amb Adivina quien viene a cenar esta noche (1967)

25.11.05

Des del COON Nacimiento de... Cabin in... Adivina quien...

punt de

vista dels negre dolent negre infantil negre bo

blancs

cinema Race Films Cinema independent

independent

negre fet per blancs

Als anys 70 aquestes dues línies conflueixen.

Visionat del documental Classified X.

Exemples de COON negre ridícul i còmic.

També hi ha representacions de l'afroamericà en el cinema independent fet per blancs. la pel·lícula Ombres de l'any 1957 dirigida per J. Cassavettes. La manera com es mostren els personatges i la manera de relacionar-se són diferents.

· Època de l'autoconsciència: (anys 70). Directors negres amb protagonistes negres. Eren pelis de gènere (policíaques,...)

BLAXPLOTTATION: produïdes a Hollywood.

Ex: Algodón para Harlem 1970 Ossie Davis

Sweet sweet black Melvin Van Peebles

Shaft 1971 Gordon Parks

Veiem uns afroamericans que estan orgullosos de ser-ho.

30.11.05

· Postmodernitat: dels anys 80 fins l'actualitat. El tema de la negritud apareix barrejat amb altres temes, no són pelis fetes només per mostrar la integració dels negres, són pelis de gènere.

No s'acaba de saber què volen dir. A les pelis d'abans el tema era molt clar, hi havia un discurs clar.

Ex: Trading places 1983 de J.Landis protagonitzada per Eddy Murphy. Ens explica com dos home rics discuteixen si l'èxit social ve de la genètica o de l'educació. En cert sentit fan una mica d'antropòlegs perquè distingeixen natura de cultura. Planteja els problemes de manera superficial. Al final no sabem quina interpretació fa la peli de la integració de l'afroamericà.

En el tema de la postmodernitat hi ha un altra línia, uns altres autors que fan un discurs més clar i concret, amb la major voluntat de reflexionar sobre la identitat dels afroamericans i arribar a una conclusió. Ex: Spike Lee fa pelis on es tracten temes racials d'igualtat com a temes centrals. Dues pelis: La marcha del millón de hombre basada en la manifestació celebrada a Washington per un milió d'homes negres el 1995 convocada per Farracan a favor de la igualtat entre blancs i negres. Hi ha voluntat explícita de tractar temes de la negritud. L'altre pel·lícula és Malcom X que és una biografia del líder negre Malcom X que va ser assassinat el 1969.

L'últim exemple és La jungla de cristal III. La venganza del director

J.McTiernan amb Bruce Willis i Samuel L.Jackson.

2.12.05

14.12.05

L'ESTUDI DE LA CULTURA CONTEMPORÀNIA

1. Cultura i comunicació a les societats complexes

• Moviments religiosos:

Parlem dels Raelians, un moviment religiós creat per Rael el 1973.

La pregunta pertinent d'un moviment religiós des del punt de vista de l'antropologia és: xq un moviment com aquest té èxit? xq arrossega a molta gent?

Ens hem de preguntar que ofereix aquest moviment que no ofereixi la societat.

– Pepe Rodriguez (periodista): Addició a las sectas Edic B, 2000

– Manuel Delgado (antropòleg) :El animal público Anagrama, 1999

Rodríguez parla de sectes i Delgado de nous moviments religiosos.
Rodríguez diu que la secta és destructiva.

Característiques dels nous moviments religiosos:

- ordenar jeràrquicament els significats: vol dir que les coses tinguin sentit unes per sobre les altres. Una secta et dona una jerarquia clara de valors que tu has de seguir. La societat contemporània no fa això tan clarament.
- dotar d'una comunitat de referència a la persona.

és un grup de persones on trobes fraternitat, purificació,...

El que dona una secta són lligams socials i emocionals molt estrets dins el grup. Un grup petit i tancat amb lligams molt íntims de solidaritat i ajuda mútua.

Podem pensar en algú que hagi perdut la seva comunitat de referència (amics, família,...), un moviment religiós dona suport en aquesta situació, ajuda amb aquestes mancances.

- proselitisme: busca contínua de nous adeptes per compartir l'alegria espiritual.
- sotmetiment jeràrquic
- societats tancades: formen un conjunt de valors ben formats, una comunitat jerarquitzada que fa que sigui tancada.

16.12.05

• Antropologia urbana:

L'antropologia també estudia les societats contemporànies on viuen els antropòlegs.

Això no és un canvi en l'objecte d'estudi perquè se segueix estudiant la vida quotidiana; estudia grups de les societats contemporànies urbanes.

L'antropologia estudia la vida quotidiana de la gent.

Una altra característica és el mètode. És una qüestió que defineix molt bé l'antropologia urbana.

Estudi d'un grup gran amb dades qualitatives Sociologia

Estudi d'un grup petit amb observació participant Antropologia

– Tipus d'estudis fets en societats urbanes:

1. Estudi de comunitats rurals: els que no formen part del nucli de les ciutats.
2. Estudi antropologia urbana: estudis de la vida urbana, a la ciutat. Estudis de bandes juvenils, xarxes de veïns.
3. Estudis d'etnografia d'institucions: estudiar una fàbrica, un hospital, una presó,... amb límits tancats com si fos un grup tancat (una societat primitiva).

El que ens interessa de tot això es intentar saber les característiques de la societat complexa comparant-la amb les societats que l'antropologia sempre ha estudiat.

Podríem dir tres característiques que entenem que formen part de la cultura urbana i ho compararem amb les cultures primitives:

- la primera fa referència al tipus de relacions socials en les societats contemporànies, són relacions fredes, distants que no constitueixen un coneixement concret ni profund de l'altre persona; és una relació anònima. Això porta una sèrie d'oposicions:

SOCIETAT PRIMITIVA

SOCIETAT URBANA MODERNA

Relacions d'identitat (grups petits on tothom es coneix, relacions d'ajuda mútua)

Relacions d'anonimat (la gent no sap qui és l'altre i tampoc l'interessa, no hi ha sentiment d'ajuda

Determinació (les identitats estan molt determinades)

Llibertat (jo puc triar el camí que vull seguir)

Relacions d'estabilitat

Relacions de mobilitat

Gran importància dedicada a la tradició

Gran importància a la modernitat i al canvi

Comunitat

Associació

Lloc (territori definit que un considera com a propi)

Espai (territori que es considera anònim, de tothom, és típicament urbà)

Privat**

Públic**

- la segona fa referència al control social: en una societat primitiva el control social és molt elevat i en canvi en una societat urbana s'exerceix poc control social sobre l'individu.
- la tercera fa referència també a les relacions: en aquest cas les relacions urbanes no estan estructurades sinó estructurant-se, sempre s'estan estructurant. Les identitats no estan definides des d'un principi sinó que es van construint.

** Hi ha un àmbit privat que es reserva en les soc.primitives per tenir relacions d'identitat i per exercir el control social.

En la vida urbana les relacions d'identitat es troben en l'àmbit privat. En l'àmbit públic tenim agafar el metro.

¿Amb quin problema ens trobem a les societats urbanes? Si l'àmbit privat és cada vegada més privat, la vida comunal (ajuda mútua) deixarà d'existir.. Hi ha perill de convertir-nos en éssers aïllats.

Formes d'unió entre allò privat i allò públic? a través de la TV que consumeixes a nivell privat i després en pots parlar amb el veí (públic) així com també els xats.

21.12.05

11.01.06

Lévi-Strauss (antropòleg molt important!!)

És el màxim representant de l'Antropologia Estructuralista o L'Estructuralisme que s'inicia l'any 1949 quan publica Les estructures elementals del parentiu. Als anys 50 publica Antropologia estructural, l'any 1962 El pensament salvatge, durant la dècada dels 60 als 70 publica Les mitològiques que són quatre volums.

L'Estructuralisme com a escola és molt important per l'antropologia i per les

escoles socials. Comença als anys 40, als anys 50 ja és important i als 70 ja es converteix en una moda social intel·lectual. Als anys 90 va de baixa com a moda i ara només queda una base sòlida intel·lectual. És una manera d'estudiar els problemes que encara s'identifica en estudis.

- Quin és l'objectiu de Lévi-Strauss quan comença el mètode de l'estructuralisme en antropologia?

El que pretén obtenir de l'antropologia és la demostració de què es poden trobar estructures mentals comunes a tots els homes i dones. L'estructura de la ment és una estructura única, que només funciona d'una manera. Vol saber quines operacions fa la ment humana. A través de l'estudi de les cultures descobrirem com funciona la ment humana. D'aquest objectiu ell en diu l'esperit humà (la ment i el seu funcionament).

Lévi-Strauss representa en part el final de l'Humanisme, que posava al centre del món a l'home i les seves decisions, i deia que aquest era responsable del seu comportament. Ell ho liquida, el que el preocupa són operacions, quin funcionament té la ment. Vol despullar a l'home de tota connotació de llibertat i responsabilitat.

- Com estudia les estructures mentals?

Tots els homes pensen de la mateixa manera, i això es manifesta en les coses concretes que fa l'home, és a dir, la cultura. L'home ha creat societats i cultures (exteriorització del pensament humà).

Per tant, ell estudia les cultures. Tot aquest estudi el fa amb l'objectiu de saber l'esperit humà (ment i funcionament).

L'antropologia ens serveix de camí per arribar a un objectiu més filosòfic.

- Com defineix la cultura Lévi-Strauss?

És un sistema de signes, és bàsicament comunicació. La cultura serveix per comunicar. Qualsevol expressió de la cultura podrà ser interpretada com un sistema de signes. Ens comuniquem no només amb les paraules, sinó també amb modes culturals. Tot serveix per comunicar-nos.

Podem dir que la cultura és un llenguatge, són codis (això vol dir que tenim una sèrie de signes i normes que ens permeten combinar aquests signes. Els signes són finits).

El que estem dient és que la cultura entre altres coses és arbitrària i tb són normes. Aquestes normes i signes tenen el seu origen en la manera de pensar de l'home. Al final tindrem l'estructura que genera qualsevol cultura.

En gran part la cultura i l'estructura de qualsevol cultura es pot entendre com un sistema de classificació que ens ajuda a classificar cultures.

El que ens interessa, si estem fent una analogia entre cultura-llenguatge, és la lingüística.

El que fa Lévi-Strauss és mirar què ha fet la Lingüística dels anys 30 i 40. Es troba amb la Lingüística estructuralista representada per Jakobson de l'escola

de Praga.

A partir d'aquest autor, Strauss veu que pot agafar idees d'aquest lingüista i aplicar-les a l'antropologia. Troba tres coses que pot compartir amb l'antropologia:

- la idea d'estructura representada amb la diferència entre llengua i parla; on la llengua és una estructura i la parla l'aplicació d'aquesta estructura.
- aquesta estructura és inconscient; l'estructura en la manera que les aplica una persona (singes i normes) és inconscient.
- aquesta cultura és un sistema de signes i això és qualsevol estructura de la cultura.

- Com apliquem l'estructuralisme de la lingüística a la cultura?

Per estudiar la cultura hem de descobrir quina és la gramàtica de la cultura. hem d'estudiar l'estructura de la cultura. Proposa de fer-ho a través de tres camps de la cultura: parentiu, mites i economia. Tots tres seran exemples de cultura com a sistemes de comunicació.

- Parentiu: l'estudi del parentiu és sobretot un estudi on Lévi-Strauss es pregunta que s'intercanvia amb les regles de l'aliança (matrimoni). S'intercanvien dones. Jo tinc una dona (la meva filla o germana) i la canvio per una altra amb el casament. Hi ha per això nivells d'aliança; hi ha un cercle parentiu on no es pot establir una aliança (amb els enemics no puc crec aliances). Això està regulat per regles culturals.
- Economia: el Kula és un sistema d'intercanvi molt cerimonial. És un sistema d'aliances i comunicació.
- Mitologia: és l'estudi de mites i missatges. Un mite és un missatge, són expressions de la cultura i de la comunicació humana i amaguen una estructura profunda de la ment humana.

Un mite és una narració oral amb tradició oral. La base del contingut del mite és important. Els mites es fan servir per reflectir l'estructura social. A Lévi-Strauss no l'interessa el que expressa un mite, prescindeix del contingut dels mites i va a veure com està construït (l'esquelet). Aquest esquelet és el mateix per tots els mites. El fet de narrar un mite de manera diferent no afecta a la seva estructura. El mite és també un sistema de signes, funcionarà amb una sèrie de signes i regles. El funcionament d'un mite és inconscient.

He de decidir quines són les unitats mínimes d'un mite Lévi-Strauss les anomena MITEMA i diu que està al nivell de les frases.

13.01.06

L'anàlisi estructuralista

- L'anàlisi estructuralista d'un mite o relat:

Parlàvem de la distinció entre llengua i parla, i quan fem un anàlisi d'un mite parlem de la diferència entre el diacrònic (equivalent a la parla) i el sincrònic (equivalent a la llengua). En el relat o mite hi ha un nivell narratiu (diacrònic). El que ens interessa és el nivell sincrònic.

Parlàvem d'un sistema de signes. Els lingüistes designen què són signes,

Troben unitats mínimes per a construir una estructura (en el cas de la lingüística les unitats mínimes són els fonemes). En els relats/mites ens interessa saber també quina és la unitat mínima i aquesta és la frase. En l'anàlisi estructuralista dels relats, buscar la unitat mínima que són el MITEMES i estudiarem per saber quina és la lògica de l'estructura.

La tercera dimensió és la de l'inconscient, no ens hem de fixar en què volia dir l'autor quan escrivia el relat. Qui fa el relat, a nivell d'estructura, el fa de manera inconscient.

- Quin és l'objectiu de l'anàlisi?

Descobrir la lògica amb la qual es construeix un relat. La lògica de com funcionen aquest signes. No és una qüestió de continguts ni missatges. Ens interessen les combinacions de signes xq ens interessa la manera com funciona la ment.

- Quines són les regles que combinen els signes?

Els tres passos per fer un anàlisi estructuralista d'un relat són els següents:

- Establir correlacions entre els mitemes, és a dir, establir relacions d'homologia. Unirem els mitemes en grups. Estarem ja destruint l'ordre diacrònic i passant al sincrònic, serà un ordre de conjunts similars.
- Buscar relacions d'oposició entre els diferents conjunts. Un conjunt és el contrari d'un altre. Això sempre serà així en tots els relats.

En aquests dos passos arribarem a establir una fórmula bàsica de l'anàlisi estructuralista que es pot expressar així:

$X1 : Y2 :: X2 : Y2$

X1 és a Y1 com X2 és a Y2 el primer conjunt d'homologies és contrari al segon com el tercer ho és al quart.

- En podem dir el conjunt de transformacions on sovint trobem inversions en els signes. Tenim una versió 1 d'un mite i una versió 2 i 3 i 4 i 5,... A cada versió hi apliquem la fórmula i al final veurem com X1 de la primera versió és l'invers de Y2 de la última versió.

Lévi-Strauss diu que tot això es troba dins els relats perquè els homes pensen en homologies, oposicions i inversions.

Lévi-Strauss i Mauss Mary Douglas i Durhem

El sistema simbòlic és com pensa l'home i per Lévi-Strauss el sistema social està determinat per aquest. Per Douglas és el social el que determina al simbòlic.

- Anàlisi estructuralista de la pel·lícula Como agua para chocolate

La pel·lícula és la història d'una família del Mèxic rural revolucionari de principis del s.XX.

Les protagonistes són Mamà Elena i les seves tres filles: Rosaura, Gertrudis i

Tita. Tita s'enamora de Pedro però no es poden casar xq el paper de cadascuna de les filles està determinat per l'edat que tenen. Rosaura (la gran) ha d'heretar el rancho i casar-se la primera; Gertrudis es pot casar però ha d'anar a viure fora del rancho; Tita ha de fer de criada i cuidar a la mare fins que es mori.

El conflicte és que Tita s'enamora de Pedro. Pedro es casa amb Rosaura.

incest jerarquia

contraris

contraris

contraris

DIGESTIÓ/CONTACTE

del que és idèntic EXPULSIÓ DESTRUCCIÓ ORDRE SOCIAL

Contaminació Perill

pastís de boda amb llàgrimes de Tita	gran vomitada (liqüefacció)	no consumació, no procreació	Rosaura
perdius amb roses amb sang de Tita	fogots sexuals (ressecament)	prostitució	Gertrudis
relacions sexuals Tita – Pedro	obesitat, flatulència (liqüefacció)	mort	Rosaura
relacions sexuals Tita – Pedro	foc sexual (ressecament)	incendi	destrucció rancho familiar

18.01.06

Hem trobat oposicions entre els columnes. L'estructura de cada una de les files és sempre la mateixa: contaminació i perill.

Tenim de manera alterna dos fets destructius:

- gran vomitada (liqüefacció)
- fogots sexuals (ressecament)
- obesitat (liqüefacció)
- foc sexual (ressecament)

Líquidació: vol dir convertir en líquid una cosa que és sòlida.

Ressecament: és el contrari, una cosa sòlida passa a ser líquida.

Contaminació: coses que entren en relació i no hi haurien d'estar.

Veiem que la primera columna és el contrari de la segona, i que la tercera és el contrari de la quarta. Per tant podríem aplicar la fórmula se X1:Y1::X2:Y2

* * * * *

Mary Douglas no és estructuralista, xq per ella el motor de la societat i la cultura són les relacions socials.

* * * * *

20.01.06

Bibliografia de Lévi-Strauss

Mito y significado capítols: 1– Labios partidos y gemelos: el ananlisi de un mito.

3– Mito y música.

4– El encuentro del mito y la ciencia.

Antropologia estructural capítol: 2– La estructura de los mitos.

El totemismo en la actualidad

El pensament salvatge

Tristos tròpics

Repàs sobre les últimes tendències/investigacions sobre l'antropologia ¿què estudien el antropòlegs a l'actualitat?

Es fan estudis sobre sub-cultures juvenils. l'objecte de treball ja no són exclusivament les tribus primitives. Estudien aspectes que altres ciències social ja estudien.

S'han tractat temes com les cultures juvenils on se li ha donat una nova perspectiva.

Willis, P. Aprendiendo a trabajar; estudien la cultura juvenil com si fos un estil de vida que el podem identificar pel llenguatge, la manera de vestir, la música.

Dos conceptes:

– homologia: quan un jove crea un estil de vida fa una relació d'homologia entre elements que no tenien res a veure.

– bricolatge: la unió d'aquests elements la fa a partir del bricolatge.

La unió fa un conjunt coherent a través d'una actitud de bricolatge.

Al finals dels 60 i principis dels 70 es va crear una escola a Anglaterra que estudiaven les cultures populars (cultura de masses/mediàtica).

Estudien les cultures juvenils i també les audiències de TV.

James LULL va dirigir un equip que feien observació participant de com es mira la tv a l'entorn on es mira. Les seves conclusions són que hi ha dues pautes de conductes familiars: la jeràrquica (no hi ha comunicació i amb la tv menys encara) i la negociadora (la tv s'utilitzava per comunicar-se més).

David MORLEY va fer entrevistes en profunditat i va concloure que hi havia dos estils de mirar la televisió: l'estil femení i el masculí.

Dos belgues també van fer dues pautes de conducta familiar però aquesta vegada tenint en compte els equipaments tecnològics.

25.01.06

Des de l'etnografia també s'està estudiant la xarxa, és a dir, Internet. El que els fa diferents a aquests estudis és el mètode que és el treball de camp.

¿Quin interès té un antropòleg en les tecnologies? A Internet trobem comunicacions mediades per ordinador (CMO). L'ordinador com a tecnologia facilita la comunicació entre les persones. És un altre tipus de comunicació.

Té unes característiques diferents; n'hi ha dues de rellevants:

- Interactivitat: l'hem de tenir en compte.

La Interactivitat comença al 1888 amb la càmera Kodak you press the button, we do the rest. Implica que és fàcil i que el mecanisme està ocult, no es veu (característica de la interactivitat).

1907 – Westinghouse amb el telèfon usted descyelgue. Del resto ya nos encargamos nosotros

1940–1941 Westinghouse ven electrodomèstics dient que fan la vida més fàcil. basta con apretar un boton y el fregar se va a acabar

1994 apareix Apple amb el Machintosh point.click.

Tot és la amteixa idea, interactivitat és point.click., apretar un botó i tot funciona.

1989 apareixen les webs que són la màxima expressió de la Interactivitat.

Si la definim com una ocultació l'estem definint com una relació entre l'home i la màquina. Quan definim les CMO, la Interactivitat és el mitjà pel qual establím la comunicació.

- Deslocalització: són comunicacions que no estan a cap lloc físic/concret. Són comunicacions que tenen a veure amb la globalització.

L'ús de la tecnologia depèn de les persones, de l'ús social que se'n faci. Per exemple al 1999 es van inventar els sms per mòbils pel món empresarial. Els enginyers que ho van inventar no sabien que els sms serien utilitzats per convocar una manifestació en contra del govern. L'ús social de la tecnologia ens indica com hem de definir aquesta tecnologia.

Estudis que s'han fet en aquesta matèria:

TURKLE la vida en las pantallas (1997) parla dels MUD o jocs de rol a través de la xarxa. Aquestes comunicacions impliquen un identitat individual (xq creo un personatge x posar-lo en acció)

¿Quina relació hi ha entre la identitat creada i la real?

MAYANS Género chat (2002) en un chat es produeix també aquest canvi d'identitat, jugar amb una identitat construïda.

¿Com s'explica el tema de la identitat? Quines conclusions treuen? La identitat creada té a veure amb la real tot i que no ho pensem. S'ha de definir com identitat fictícia, no falsa. la identitat fictícia està molt poc condicionada per factors. El tipus de relacions que es creen en aquests entorns no són tan diferents de les relacions urbanes. Les relacions que trobem a les xarxes tenen a veure amb les relacions urbanes que es caracteritzen per l'anonimat i la llibertat de identitat. Per explicar el tipus de relacions a la xarxa s'han d'explicar les relacions que hi ha a fora i com aquestes influeixen.

MILLER SLATER, llibre any 2000.

Les CMO encaixen en el nostre món xq hi ha una creixent separació entre el món privat i el món públic, i el problema és que el món privat cada vegada és més tancat. La tecnologia fa de pont entre allò públic i allò privat. La tecnologia permet construir relacions socials.

1

Sistema simbòlic

Sistema simbòlic

Sistema social

Sistema social